

सप्तत्रिंशोऽध्यायः

अर्घाभिहरणपर्व

श्रीकृष्णमाक्षिपतः शिशुपालस्य वचनम्

शिशुपाल उवाच

नायमर्हति वाष्ण्यस्तिष्ठत्स्विह महात्मसु ।

महीपतिषु कौरव्य राजवत्पार्थिवार्हणम् ॥ २-३७-१

नायं युक्तः समाचारः पाण्डवेषु महात्मसु ।

यत्कामात् पुण्डरीकाक्षं पाण्डवार्चितवानसि ॥ २-३७-२

बाला यूयं न जानीध्वं धर्मः सूक्ष्मो हि पाण्डवाः ।

अयं च स्मृत्यतिक्रान्तो ह्यापगेयोऽल्पदर्शनः ॥ २-३७-३

त्वादृशो धर्मयुक्तो हि कुर्वाणः प्रियकाम्यया ।

भवत्यभ्यधिकं भीष्म लोकेष्ववमतः सताम् ॥ २-३७-४

कथं ह्यराजा दाशार्हो मध्ये सर्वमहीक्षिताम् ।

अर्हणामर्हति तथा यथा युष्माभिरर्चितः ॥ २-३७-५

अथ वा मन्यसे कृष्णं स्थविरं कुरुपुङ्गव ।

वासुदेवे स्थिते वृद्धे कथमर्हति तत्सुतः ॥ २-३७-६

अथ वा वासुदेवोऽपि प्रियकामोऽनुवृत्तवान् ।

द्रुपदे तिष्ठति कथं माधवोऽर्हति पूजनम् ॥ २-३७-७

आचार्यं मन्यसे कृष्णमथ वा कुरुनन्दन ।

द्रोणे तिष्ठति वाष्ण्यं कस्मादर्थितवानसि ॥ २-३७-८

ऋत्विजं मन्यसे कृष्णमथा या कुरुनन्दन ।

द्वैपायने स्थिते वृद्धे कथं कृष्णोऽर्चितस्त्वया ॥ २-३७-९

भीष्मे शान्तनवे राजन् स्थिते पुरुषसत्तमे ।

स्वच्छन्दमृत्युके राजन् कथं कृष्णोऽर्चितस्त्वया ॥ २-३७-१०

अश्वत्थाम्नि स्थिते वीरे सर्वशास्त्रविशारदे ।

कथं कृष्णस्त्वया राजन्नर्चितः कुरुनन्दन ॥ २-३७-११

दुर्योधने च राजेन्द्रे स्थिते पुरुषसत्तमे ।

कृपे च भारताचार्ये कथं कृष्णस्त्वयार्चितः ॥ २-३७-१२

द्रुमं किम्पुरुषाचार्यमतिक्रम्य तथार्चितः ।

ऋभयं पार्थादनवमो धनुर्वेदे पराक्रमे ।

एकलव्ये स्थिते राजन् कथं कृष्णस्त्वयाऽर्चितः ॥

भगदत्ते महावीर्ये जयत्सेने च मागधे ।

कालिङ्गे च स्थिते राजन् कथं कृष्णस्त्वयाऽर्चितः ॥

पूर्वदेशाधिपे वीरे कौसलेन्द्रे बृहद्बले ।

विराटे च स्थिते वीरे कथं कृष्णोऽर्चितस्त्वया ॥ २-३७-१३

भीष्मके चैव दुर्धर्षे पाण्डुवत्कृतलक्षणे ॥ २-३७-१३

नृपे च रुक्मिणि श्रेष्ठे एकलव्ये तथैव च ।

शल्ये मद्राधिपे चैव कथं कृष्णस्त्वयार्चितः ॥ २-३७-१४

ऋष्युराष्ट्राधिपतौ वीरे मालवे च स्थिते नृपे ।

कृतक्षणे च वैदेहे कथं कृष्णस्त्वयाऽर्चितः ॥ २-३७-१५

अयं च सर्वराज्ञां वै बलश्लाघी महाबलः ।

जामदग्न्यस्य दयितः शिष्यो विप्रस्य भारत ॥ २-३७-१५

येनात्मबलमाश्रित्य राजानो युधि निर्जिताः ।

तं च कर्णमतिक्रम्य कथं कृष्णस्त्वयार्चितः ॥ २-३७-१६

नैवत्विङ्गैव चाचार्यो न राजा मधुसूदनः ।

अर्चितश्च कुरुश्रेष्ठ किमन्यत्प्रियकाम्यया ॥ २-३७-१७

अथ वाभ्यर्चनीयोऽयं युष्माकं मधुसूदनः ।

किं राजभिरिहानीवैरवमानाय भारत ॥ २-३७-१८

वयं तु न भयादस्य कौन्तेयस्य महात्मनः ।

प्रयच्छामः करान् सर्वे न लोभान्न च सान्त्वनात् ॥ २-३७-१९

अस्य धर्मप्रवृत्तस्य पार्थिवत्वं चिकीर्षतः ।

करानस्मै प्रयच्छामः सोऽयमस्मान्न मन्यते ॥ २-३७-२०

किमन्यदवमानाद्धि यदेनं राजसंसदि ।

अप्राप्तलक्षणं कृष्णमर्घ्येणार्चितवानसि ॥ २-३७-२१

अकस्माद्धर्मपुत्रस्य धर्मात्मेति यशो गतम् ।

को हि धर्मच्युत पूजामेवं युक्तां नियोजयेत् ॥ २-३७-२२

योऽयं वृष्णिकुले जातो राजानं हतवान् पुरा ।

जरासन्धं महात्मानमन्यायेन दुरात्मवान् ॥ २-३७-२३

अद्य धर्मात्मता चैव व्यपकृष्टा युधिष्ठिरात् ।

दर्शितं कृपणत्वं च कृष्णेऽर्घ्यस्य निवेदनात् ॥ २-३७-२४

यदि भीताश्च कौन्तेयाः कृपणाश्च तपस्विनः ।

ऋग्राज्ञां तु मध्ये पूजां ते कृतवन्तो गरीयसीम् ।

ननु त्वयापि बोद्धव्यं यां पूजां माधवार्हसि ॥ २-३७-२५

अथ वा कृपणैरेतामुपनीतां जनार्दन ।

पूजामनर्हः कस्मात्त्वमभ्यनुज्ञातवानसि ॥ २-३७-२६

अयुक्तामात्मनः पूजां त्वं पुनर्बहु मन्यसे ।

हविषः प्राप्य निष्यन्दं प्राशिता श्वेव निर्जने ॥ २-३७-२७

न त्वयं पार्थिवेन्द्राणामपमानः प्रयुज्यते ।

त्वामेव कुरवो व्यक्तं प्रलम्बन्ते जनार्दन ॥ २-३७-२८

क्लीबे दारक्रिया यादृगन्धे वा रूपदर्शनम् ।

अराज्ञो राजवत्पूजा तथा ते मधुसूदन ॥ २-३७-२९

दृष्टो युधिष्ठिरो राजा दृष्टो भीष्मश्च यादृशः ।

वासुदेवोऽप्ययं दृष्टः सर्वमेतदथातथम् ॥ २-३७-३०

इत्युक्त्वा शिशुपालस्तानुत्थाय परमासनात् ।

निर्ययौ सदसस्तस्मात् सहितो राजभिस्तदा ॥ २-३७-३१

इति श्रीमहाभारते सभापर्वणि अर्घाभिहरणपर्वणि शिशुपालक्रोधे सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३७ ॥